

5 Voortgangsnotitie

Vergadering:	Forum Standaardisatie woensdag 13 december 2023
Agendapunt:	5
Documentnummer:	FS-20231213.5-Voortgangsnotitie
Aan:	Forum Standaardisatie
Van:	Bureau Forum Standaardisatie
Datum:	Woensdag 13 december 2023
Versie:	1.0
Bijlagen:	Geen
Opsteller:	Annemieke Toersen Hans Laagland (meelezen)
Rechten:	CC0 publieke domein verklaring

Samenvatting

Ter kennisname

- A. Internationaal
- B. Cloud
- C. Update verkenning Identity Management organisatienummers
- D. Social Return On Investment Toetsingsprocedures
- E. Communicatie
- F. Mogelijke onderwerpen en presentaties voor volgende overleggen
- G. Overzicht columns en podcasts Larissa Zegveld in iBestuur

Ter kennisname

Ad A. Internationaal

[Geen bijlage]

High Level Forum, Multi Stakeholder Platform en Rolling Plan

In het najaar ontving het Bureau Forum Standardisatie (BFS) feedback van minBZK, minOCW, minIenW en RVO op het concept Rolling Plan 2024. Het Bureau heeft deze feedback ingebracht bij de Europese Commissie. Het merendeel van de voorgestelde aanvullingen zijn overgenomen. Inmiddels bevindt het Rolling Plan 2024 zich in de fase van *editorial* (niet-inhoudelijke) review.

Op 26 september 2023 nam Han Zuidweg namens Nederland deel aan de bijeenkomst van het Europese Multi Stakeholder Platform (MSP) on ICT Standardisation. Enkele hoogtepunten uit deze bijeenkomst:

- Het MSP kreeg een nieuw meerjarig mandaat en blijft verantwoordelijk voor het Rolling Plan on ICT Standardisation. De Europese Commissie (EC) wil de relatie tussen het MSP en het High Level Forum (HLF) on European Standardisation niet formaliseren.
- De EC gaat bijeenkomsten organiseren met alleen lidstaten, om 'gevoelige onderwerpen' op het gebied van ICT standaardisatie te bespreken. Hierop is veel kritiek van de standaardisatie-organisaties en maatschappelijke organisaties.
- De EC heeft een offensief ingezet om Europese manier van standaardiseren af te stemmen met 'gelijkgestemde' landen zoals de VS, en uit te dragen naar andere regio's zoals India, Zuid-Oost Azië, Zuid-Amerika en Afrika. Hiervoor heeft de EC [Trade and Technology Councils](#) opgezet met de VS en India, en zijn twee omvangrijke HORIZON projecten InDiCo Global en Instar opgetuigd.
- Over verschillende Europese verordeningen is het nodige te doen. De EC heeft het [standardisation request voor de AI Act](#) alleen bij CEN uitgezet, wat leidt tot verontwaardiging bij ETSI. Open Forum Europe waarschuwt dat de [Cyber Resilience Act](#) de open source *community* in Europa kan ontwrichten, als de verordening open source ontwikkelaars en *repositories* niet nadrukkelijk uitsluit van aansprakelijkheid. *Data standardisation* en *data interoperability* ontwikkelen zich tot cruciale thema's waar verschillende Europese verordeningen op steunen waaronder de Data Act, Data Governance Act, Digital Markets Act en de Open Data Directive.

Uitgebreide verslagen van de MSP-bijeenkomsten zijn beschikbaar bij het Bureau.

Onderzoek internationaal

ICTU is begonnen met het onderzoek naar de Nederlandse vertegenwoordiging in Europese en internationale standaardisatie. ICTU verzamelt in eerste instantie kwantitatieve data over de Nederlandse participatie in de elf onderzochte Europese en internationale standaardisatieorganisaties. Op korte termijn start ICTU ook met het kwalitatieve onderdeel

van het onderzoek, dat bestaat uit het afnemen van een groot aantal interviews met Nederlandse publieke en private organisaties die al dan niet deelnemen in internationale standaardisatie. ICTU documenteert de onderzoeksmethode, zodat deze hergebruikt kan worden om het onderzoek in de toekomst periodiek uit te voeren.

Ten tijde van de vergadering van het Forum Standaardisatie op 13 december 2023 zijn er nog geen vermeldenswaardige resultaten beschikbaar. We verwachten in één van de volgende vergaderingen wel een tussenstand te kunnen geven.

Ad B. Cloud

[Geen bijlage]

Het onderzoek naar standaardisatie voor de Cloud bevindt zich in een gevorderd stadium. De afgelopen maanden heeft onderzoeksbegeleider E-Space interviews afgenomen met onder andere de Autoriteit Consument en Markt (ACM), DINL, IBM, ICTU, minBZK, Microsoft, NEN, VNG en de voorzitter van Strategisch Leveranciersmanagement (SLM) Rijk. De resultaten van het onderzoek komen naar verwachting beschikbaar in februari 2024.

Op het ECP Jaarfestival van 16 november 2023 organiseerde het Bureau Forum Standaardisatie een sessie met de [titel 'Van wie is de Cloud?'](#). De sessie ging over de rol van standaarden bij waarborgen van leveranciersafhankelijkheid en veiligheid van Clouddiensten en -platformen. Larissa Zegveld leidde het gesprek met Rudi Bekkers (hoogleraar TU/e en lid van het High Level Forum on European Standardisation), Bart Groothuis (Europarlementariër, VVD), Jacco Brouwer (VNG, product owner Haven standaard) en Bert Hubert (ondernemer en inhoudelijk expert). Enkele conclusies uit dit panelgesprek waren:

1. Cloud is een netwerkmarkt. Om deze gezond te houden zijn open standaarden nodig voor data portabiliteit en cloud interoperabiliteit (Rudi Bekkers);
2. De overheid moet de regie nemen en kader stellend optreden voor de Cloud. Cloud providers willen best meebewegen, maar hebben duidelijkheid nodig (Jacco Brouwer);
3. Zonder eigen expertise in huis wordt de overheid steeds afhankelijker van grote buitenlandse Cloud providers. De overheid moet eens durven om met een alternatieve Cloud provider in zee te gaan. Dat geeft een enorme boost aan de markt (Bert Hubert).

Ad C. Update verkenning Identity Management organisatienummers

[Geen bijlage]

In de decembervergadering 2020 besprak Forum Standaardisatie het onderwerp 'identity management' (IM) vanwege signalen dat er in Nederland te weinig structuur en sturing is op het gebied van IM. Tegelijkertijd zijn er vanuit de EU juist veel ontwikkelingen en activiteiten op het gebied van IM. Het Forum riep op dit onderwerp met een sponsorgroep van

deelnemers uit het Forum nader te onderzoeken. In de [vergadering van 8 december 2021](#) van het Forum Standaardisatie presenteerde de sponsorgroep IM de stand van zaken, met daarna een update in de [vergadering van 8 februari 2023](#). Door het vertrek van een aantal leden van de sponsorgroep was er een vervolg in juli en augustus 2023 met een nieuwe sponsorgroep. Daarin bestudeerde deze groep IM om de probleemstelling te verduidelijken en hoe de onderzoeksoopdracht aan een marktpartij te formuleren.

De sponsorgroep heeft inmiddels de probleemstelling verduidelijkt, en de marktpartij PBLQ zal de verkenning uitvoeren. De onderzoeksvraag luidt als volgt:

verken het landschap van identificerende nummers voor organisaties, geef aan welke (Europese) ontwikkelingen daarbij spelen, identificeer mogelijke knelpunten, kijk welke eisen er zijn ten aanzien van de uitgifteprocessen voor nummers en of er aanvullende afspraken te maken zijn hierover.

Daarbij zijn de volgende vier deelvragen van belang:

1. Welke *identifiers/ unificators* voor organisaties zijn momenteel nodig in Nederland, gegeven de Europese ontwikkelingen?
2. Hoe beïnvloeden relevante Europese ontwikkelingen de vereiste *identifiers/ unificators* voor organisaties in Nederland?
3. Hoe kan een integer uitgifteproces binnen dit kader worden gewaarborgd?
4. Welke aanvullende afspraken zijn er nodig op nationaal niveau met betrekking tot deze *identifiers*?

Het resultaat van dit onderzoek zal bestaan uit een beknopte rapportage en een presentatie. In de rapportage worden op hoofdlijnen de verschillende soorten identificerende nummers voor organisaties beschreven, evenals de context waarin deze gebruikt worden en de wijze waarop ze worden uitgegeven. Daarnaast worden enkele specifieke voorbeelden of *use-cases* uitgewerkt, waarin bepaalde uitdagingen met betrekking tot dit onderwerp aan bod komen. Het onderzoek is momenteel gaande, met een verwachte afronding in het voorjaar van 2024.

Ad D. Social Return On Investment Toetsingsprocedures

[Geen bijlage]

Procesbegeleider voor toetsingsprocedures InnoValor Advies en het Bureau Forum Standaardisatie werken samen aan een *Social Return On Investment* (SROI)-programma. Zo creëert het Forum Standaardisatie publieke waarde op een ander vlak dan via open ICT-standaarden.

Het SROI-programma is een onderdeel van de Raamovereenkomst Toetsingsprocedures met InnoValor Advies. Het Bureau heeft de voorkeur uitgesproken dat de invulling van SROI-programma direct verband houdt met de toetsingsprocedures. Voorstel van de procesbegeleider is een werkervaringsplaats voor een persoon met een afstand tot de arbeidsmarkt. De persoon gaat meelopen en meewerken in de opdrachten die de procesbegeleider uitvoert voor het Bureau voor de toetsingsprocedures.

De Raamovereenkomst met InnoValor Advies is het resultaat van de Europese Aanbesteding voor de begeleiding van de toetsingsprocedures voor de lijsten open standaarden die medio 2023 is gegund.

Ad E. Communicatie

[Geen bijlage]

Open Spreekuur

Op 8 november 2023 presenteerde Jinne Samson samen met Teun van der Horst van het onderzoeksbureau PBLQ een preview van de bevindingen van hun onderzoek in het kader van de Monitor Open Standaarden 2023 (Aanbestedingen en *follow up* bij medeoverheden). De bijeenkomst tijdens het Open Spreekuur was mede bedoeld om de mensen die aan het onderzoek hadden meegewerkt, te laten weten wat de uitkomsten van het onderzoek waren.

Panelgesprek ecologisch-duurzame IT

Het Bureau Forum Standaardisatie tast de rol en kansen van standaardisatie af bij het realiseren van een ecologisch-duurzame overheids-IT, onder andere via deelname aan het *green team* (duurzaamheidsteam) van Logius. Zo heeft het Bureau plaatsgenomen in een panelgesprek van het event [Bewust bewaren: Groene revolutie in digitaal erfgoed](#). Dit panelgesprek besprak de meerwaarde van een *green team* voor je organisatie in het stimuleren van een ecologisch-duurzame IT.

Digital Architecture Design Day

Om de zichtbaarheid en bekendheid van het Forum Standaardisatie bij architecten verder te vergroten was het Forum Standaardisatie partner van [Digital Architecture Design Day 2023 \(DADD\)](#) van 5 oktober jl. te Amersfoort. Daarbij was het Forum met een prominente stand aanwezig. DADD is het jaarcongres van het Digital Architects Network (DANW). Naast het bijwonen van sessies hebben bureaumedewerkers bezoekers gesproken. Het congres trok meer dan 200 bezoekers aan. DADD is gericht op professionals en betrokkenen rond digitale architectuur (bedrijfsleven, non-profit en overheid).

One Conference

Op 3 oktober 2023 was het Platform Internet Standaarden (PLIS) met een stand aanwezig op de jaarlijkse One Conference om aandacht te vragen voor de internetveiligheidsstandaarden. One Conference is dé internationale cybersecurity conferentie op initiatief van het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC), minEZK en de gemeente Den Haag.

ECP Jaarfestival 2023

Als partner van ECP Jaarfestival organiseerde Bureau Forum Standaardisatie op 16 november 2023 actieve deelname in [diverse sessies](#) en (netwerk)activiteiten. Het bezoekersaantal liep op tot ruim 900 bezoekers, mede door de feestelijkheden rondom het 25-jarig bestaan van ECP. De sessies van het (Bureau) Forum Standaardisatie zijn in nauwe samenwerking

opgezet met medepartners op het gebied van Informatie Huishouding, Maatschappelijke Coalitie over Informatie Gesproken (MCOIG), Actieplan Open Overheid, techexperts, VNG Realisatie, Europees Parlement en Forumleden. Daarnaast demonstreerden we op ons nieuwe materiaal onze diensten en producten.

In de sessie van MCOIG werd een tussenbalans van de relatie burger en overheid opgemaakt na 25 jaar digitalisering. Na scherpe stellingen gebaseerd op de resultaten van [het onderzoek 'Over schone dromen en verbroken beloften'](#), kwam de discussie op gang tussen Larissa Zegveld en Arre Zuurmond en het publiek. Thema's van het Forum Standaardisatie zoals 'semantiek', 'regie op gegevens' en 'eenmalige gegevensverstrekking, meervoudig gebruik' zijn onder de aandacht gebracht.

Ook presenteerde het Bureau de vernieuwde stand (zie foto) met interactieve zuilen die de bezoekers uitnodigen kennis te maken met de (kennis)producten van het Forum Standaardisatie zoals de Beslisboom, internet.nl (het testplatform voor veilige internetstandaarden) of de PDFchecker.

Ad F. Mogelijke onderwerpen en presentaties voor volgende overleggen

[Geen bijlage]

Gebruikelijk geven gastsprekers en/ of Forumleden elke vergadering een presentatie. In de loop der tijd zijn meerdere onderwerpen opgetekend en geplaatst op de voorraadlijst. Hierbij

vindt u een overzicht van mogelijke onderwerpen die in een presentatie kunnen worden toegelicht en nadien besproken.

- NEN: hoe komen we tot een norm/ standaard
- SKOS en linked data: semantiek en begrippen
- FAIR Data-principes
- EML3
- Standaarden en hun beheerorganisaties (Forum Standaardisatie)
- ENSIA
- RINIS en open standaarden
- Betaalvereniging: standaardisatie radar
- AI, algoritmen en gelijke behandeling
- Self-sovereign Identity
- Peppol
- eDelivery
- ...

Ad G. Overzicht columns en podcasts Larissa Zegveld in iBestuur

[Geen bijlage]

[iBestuur online](#) publiceert regelmatig columns van Larissa Zegveld als algemeen directeur van Kennisnet en als voorzitter van het Forum Standaardisatie. Hieronder ziet u een overzicht van haar columns sinds haar aantreden als voorzitter (incl. podcastserie '[Over informatie gesproken](#)', i.h.b. 'Deel 3: De veranderopgave' met gespreksleiding van Larissa Zegveld).

Publicatiedatum	Titel met link
27 oktober 2023	Eén internet (sub)domeinnaam voor de overheid - iBestuur
23 juli 2022	Toepassing van IPv6 achter bij de verwachtingen
9 juni 2022	Een verdachte in een rode polo
27 april 2022	Onderwijs in digitale geletterdheid net zo essentieel als taal en rekenen
3 maart 2022	Podcast Over Informatie Gesproken deel 4: De ethische en maatschappelijke implicaties
17 februari 2022	Het kan standaard beter
10 februari 2022	De veranderopgave
20 januari 2022	API's zijn de toekomst, ook voor bestuurders!
23 december	Slagvaardig en innovatief onderwijs iBestuur
23 november	Maatschappelijke coalitie 'Over informatie gesproken'. Doe ook mee! iBestuur
4 november 2021	Coalitievorming, waarom we het samen moeten doen
20 oktober 2021	Wanneer krijgt digitaal onderwijs de veiligheid die het verdient? iBestuur
27 september 2021	Normaal onderwijs is ook digitaal iBestuur
8 september 2021	Digitale samenleving vraagt om nieuwe vaardigheden iBestuur
24 juli 2021	Zet de ramen wijd open
5 april 2021	Niet beter, maar anders
17 maart 2021	Op naar Nederland 2.0
16 maart 2021	Digitale Zaken in een nieuw kabinet
3 maart 2021	Het is tijd voor een open overheid
16 februari 2021	Gekke Henkie
4 februari 2021	Rust roest
1 februari 2021	Samen voor de CoronaMelder
15 januari 2021	CoronaMelder: goed voorbeeld doet volgen (1)
23 december 2020	Gov.nl
23 november 2020	Simpele zaken, grote gevolgen
5 oktober 2020	Shoot the moon
30 september 2020	Nooddraaiboek komt nooit te vroeg

Publicatiedatum	Titel met link
27 oktober 2023	Eén internet (sub)domeinnaam voor de overheid - iBestuur
27 juli 2020	Samen is beter
25 juni 2020	Open source by default?
8 juni 2020	Cybercrime in coronatijden
20 mei 2020	Levenslang leren
28 april 2020	Digitaal onderwijs blijft!
14 april 2020	Het juiste doen
1 april 2020	Bericht vanuit 't thuishkantoor
18 maart 2020	Niet overhaasten!
2 maart 2020	Waakzaamheid geboden
17 februari 2020	Lof der Traagheid
27 januari 2020	Precisiebombardement
13 januari 2020	Nieuw ecosysteem
16 december 2019	Is het de minister bekend...
2 december 2019	Regelgeving
11 november 2019	Bouwen mét burgers
11 oktober 2019	Een terug- en vooruitblik op toegankelijkheid
7 oktober 2019	Samen aan de slag voor een inclusieve, toegankelijke overheid
23 september 2019	Meer dan een spiegel
9 september 2019	Veilig wifi voor iedereen
24 juli 2019	Pleister op de wonde
8 juli 2019	Veilige cloud
18 juni 2019	Digiminister
3 juni 2019	Drempelvrij
20 mei 2019	Digital me
29 april 2019	Geen woorden, maar beelden
15 april 2019	@overheid.nl
25 maart 2019	Standaardisatie is een must